

Okruhy ke státní závěrečné zkoušce	
název studijního programu	Historická a muzeologická studia
kód studijního programu	B0222A120021
typ studia	bakalářský
forma studia	prezenční
platnost	od 1. 11. 2021 pro posluchače/posluchačky, kteří/keré nastoupili do studia v akademickém roce 2019/20 a v následujících akademických letech

Student(ka) si vylosuje tři otázky, po jedné z dějin, dějin kultury a umění a muzeologie.

A. DĚJINY

1) Příchod Slovanů, první státní útvary na našem území, Frankové, Byzanc

Proč vznikla tzv. Sámova říše? Skutečně byl Sámó francký kupec? Jaký mocenský, náboženský a kulturní význam měla Velká Morava? Jak probíhal vývoj Francké říše od křtu Chlodvíka I. až do dělení říše ve Verdunu? Jaký vývoj sledujeme v Byzanci od Konstantina Velikého po nástup makedonské dynastie? Proč Východořímská říše (Byzanc) přetrvala až do roku 1453, zatímco Západořímská říše se rozpadla již v 5. století? V čem spočíval význam vlády císaře Justiniána I. pro další směřování Byzance? Jaké byly příčiny ikonoklastických bojů v Byzanci?

2) Počátky přemyslovských Čech a český stát. Francká říše (10.–11. století)

Zanikla skutečně Velká Morava, nebo pouze postoupila mocenské místo Čechům? Co umožnilo rozmach přemyslovského státu v 10. století? Co bylo příčinou jeho mocenské krize na přelomu 10. a 11. století? Jak se rozvíjela Východofrancká říše a jaký smysl mělo Renovatio imperii Romanorum? Jaký byl význam císařské korunovace Oty I. jak pro něj samého, tak pro další vývoj západní (latinské) křesťanské Evropy? Jak se formovaly polský a uherský stát v raném středověku? Byli nájezdníci jako Vikingové a Maďaři pro středověkou Evropu vážným nebezpečím?

3) Říše a evropské státy. Křížové výpravy

Jaké důsledky měl nástup sálské a štaufské dynastie pro Svatou římskou říši? Jak probíhal vývoj středověké Francie a Anglie v 11.–12. století? Které zásadní události formovaly Byzanc od nástupu makedonské dynastie do čtvrté křížové výpravy? Jak se vzájemně vnímali Byzantinci a západní křesťané v době křížových výprav (včetně čtvrté)? Měly křížové výpravy nějaký přínos pro tehdejší křesťanskou Evropu?

4) Český stát za vlády Přemysla Otakara I. a Václava I. (1197–1253), Říše, Byzanc

Které strukturální změny proběhly v českých zemích za prvních dědičných přemyslovských králů? V jakém stavu se nacházela Svatá říše římská v první polovině 13. století? Jaké byly důsledky čtvrté křížové výpravy? Proč se právě nikájská císaři považovali za jediné legitimní pokračovatele Byzance? Jaké měly předpoklady pro zdárné završení obnovy Byzantské říše?

5) Český stát za vlády Přemysla Otakara II. a Václava II. (1253–1305) a Evropa

Co znamenala vláda posledních Přemyslovců pro český stát? Jak vypadala Svatá říše římská ve druhé polovině 13. století, v období tzv. interregna a za volby Rudolfa Habsburského římským králem? Jaký vývoj prodělala středověké Francie a Anglie ve 13.–14. století do začátku tzv. stoleté války?

6) Dynastická krize po zavraždění Václava III., vláda Jana Lucemburského (1306–1346) a Karla IV. (1346–1378) a Svatá říše římská v první polovině 14. století

Jak a díky komu se podařilo překonat dynastickou krizi po skončení vlády Přemyslovců? Jaké možnosti měli za svého panování Jan a Karel Lucemburští? Jak jich využili v českých zemích a jak v říši?

7) Evropská království ve 14. století

Kdo a s jakými výsledky vedl politiku polského a uherského státu ve 14. století? Jaký byl vývoj středověké Francie a Anglie během stoleté války a po ní? Co znamenalo pro Evropu „avignonské zajetí“ papežů?

8) Vláda Václava IV. a počátky kořeny husitské revoluce (1378–1419)

K jakým výsledkům vede srovnání vlády Karla IV. a Václava IV.? Jaký vliv na vládu Václava IV. mělo velké papežské schizma (1378–1417)? Proč začala husitská revoluce? Měla vliv na dění v Evropě?

9) Průběh husitské revoluce, poslední Lucemburk na českém trůně (1419–1437) a Evropa

Jak se Zikmund Lucemburský vypořádal s husitskou revolucí? Které problémy museli řešit Albrecht Habsburský a Ladislav Pohrobek? Jaké vztahy měli k Polsku a Uhrám? Co znamenal pád Byzance, resp. Konstantinopole, pro Evropu?

10) „Husitský král“ Jiří z Poděbrad (1458–1471), Jagellonci (1471–1526) a říše

Proč se stal českým králem Jiří z Poděbrad a které vládní obtíže musel překonávat? Jaký vývoj sledujeme v polském a uherském státu v druhé půli 15. století? Co přinesla české politice a kultuře vláda Jagellonců? Které proměny sledujeme ve Svaté říši římské národa německého za vlády Fridricha III. Habsburského a jeho syna Maxmiliána I.?

11) Velké zámořské objevy, jejich význam a důsledky pro Evropu

Které mořeplavce a objevitele 15. a 16. století považujete za významné a proč? Jak se na objevných a kolonizačních plavbách podílely Portugalsko, Španělsko, Anglie, Nizozemí a Francie? Jaké důsledky měly zámořské objevy pro novověkou Evropu a jaké důsledky mají dosud?

12) Evropa v mocenských konfliktech 16. století

Proč docházelo v téměř celé raně novověké Evropě k vojenským střetnutím? Jaké příčiny měly španělsko-nizozemské války (a nizozemská revoluce) či šmalkaldská válka? Proč došlo k prvnímu stavovskému odboji v roce 1547 v Čechách a jaké měl důsledky pro další léta?

13) Habsburská monarchie a zahraniční vojenská střetnutí s Osmanskou říší v 16.–18. století

Proč se Habsburkové dostali do střetu s Osmany? Které raně novověké konflikty s Vysokou portou lze považovat za zásadní pro vývoj obou stran konfliktu? Jak se vyvíjela Osmanská říše v raném novověku?

14) Náboženský vývoj Evropy v 16.–17. století

Co bylo příčinou počátku evropské reformace? Vysvětlete vznik šmalkaldské války, boje proti hugenotům, počátek a význam anglikánské církve. Jaké důsledky pro katolickou církev měl tridentský koncil? Co vyřešily novověké náboženské války?

15) Třicetiletá válka v Evropě

Stala se tzv. česká válka skutečnou příčinou války třicetileté? Jaké cíle sledovaly země, které se do ní zapojily? Jak konkrétně „dlouhá válka“ ovlivnila politiku, hospodářství a společnost Evropy 17. století? Co znamenal Vestfálský mír pro české země a které strukturální proměny se v nich uskutečnily?

16) Evropské velmoci v éře absolutismu

Jak se změnila Anglie za vlády Tudorovců a Stuartovců v 16. a 17. století? Jakými proměnami prošlo Rusko v 16. a 17. století? Jaký styl vlády uplatňovali Bourboni ve Francii v novověku a jaké to mělo důsledky? Čím lze doložit, že byla raně novověká Evropa absolutistická?

17) Obnova Evropy v druhé půli 17. století včetně českých zemí (1648–1700)

V čem se Evropa druhé půle 17. věku lišila od předchozího období? Proč na českém venkově vypukly sociální konflikty až v poslední třetině 17. století? Jaké důsledky měly rebelie na fungování habsburské monarchie?

18) Mezinárodní konflikty a vývoj evropských velmocí (1700–1789)

Které války o dynastickou a územní převahu se udály v Evropě 18. století a jaký dopad měly na habsburskou monarchii, na Španělsko, Francii, Švédsko a Rusko? Které kolonie evropských velmocí považujete za významné? Jak život v nich ovlivnila mocenská střetnutí v Evropě? Proč vznikly Spojené státy americké a v čem se lišily od evropského systému vlády?

19) Osvícenský absolutismus, reformní činnost.

Proč patřili Marie Terezie a Josef II. k osvícenským vládcům? Jak poznamenaly Evropu osvícenské reformy? Měly skutečně praktický vliv ekonomické teorie 17.–18. století? Co přinesla průmyslová revoluce Anglii a Evropě?

20) Evropská kultura a umění v 16.–18. století

Jaké zásadní rozdíly vidíte mezi renesancí i manýrismem a barokní kulturou? Kde se uplatnil nový sloh i životní styl v Evropě a v českých zemích? Na kterých konkrétních příkladech lze ukázat barokní umění v českých zemích?

21) Francouzská revoluce, napoleonská éra a jejich důsledky v Evropě a v zámoří

Jak se Ludvík XVI. a baron Necker zasloužili o zrod Revoluce? Co nového obsahovala Deklarace práv člověka a občana? Co bylo cílem Revoluce: vítězství u Valmy, poprava krále, vražda Marata, poprava Robespiera nebo Napoleonova korunovace? V čem Konvent a Napoleon napodobovali antické vzory? Co zbylo Francii, Evropě a zámoří z Napoleonových vítězství a porážek?

22) Zrod moderních národů. Romantismus a nacionalismus v předbřeznové éře

Byl evropský nacionalismus důsledkem Napoleonovy slávy? Jakou roli při zrodu moderních národů sehrály myšlenky Johna Locka, Jeana Jacquese Rousseaua a Johanna Gottfrieda von Herdera? Je národ „odvěkým poutem“ nebo spíše „společenstvím společných představ“? Která

společensví zažila v Evropě v první půli 19. století „národní obrození“? Jakou roli v tomto procesu sehráli literáti, malíři, hudební skladatelé a historikové?

23) Zrychlení světa od Stephensona k Fordovi: industrializace, průmyslová revoluce, revoluce v dopravě a druhá vlna technologických inovací v závěru „dlouhého století“.

Kde byl poprvé efektivně využit parní stroj a k čemu všemu se nakonec hodil? Co všechno je potřeba k tomu, aby se rozjela parní lokomotiva – a jaké to mělo ve světě důsledky? Které dopravní tepny umožnily cestu kolem světa za 80 dní? Jak se o proměnu světa zasloužili Brunel, Fulton, Ressel, Faraday, Darwin, Mendělejev, Daimler, Tesla, Marconi či Ford?

24) Jaro národů a idea ústavnosti: konstitucionalismus, liberalismus a proměna vztahu Západu a Ruska v polovině 19. století

Jak se naděje Jara národů lišily v Paříži, Milánu, Berlíně, Praze, Vídni, Londýně a Pešti? Proč František Palacký nepřijal pozvání na sněm do Frankfurtu a jaké to mělo důsledky? Jaký postoj k dění v západní a střední Evropě a v Uhrách zaujalo Rusko a jaké to mělo dopady? Proč se ruská snaha o posílení vlivu v Černomoří a na Balkáně nesečkala s podporou západních velmocí a jaký postoj zaujalo ke Krymské válce Rakousko?

25) Sociální otázka: socialismus, sekularizace, proměna dělnického hnutí, ženská otázka a cesta k všeobecnému a rovnému volebnímu právu na evropském Západě

Jak se z utopické ideje socialismu stalo globální hnutí? Jak došlo ke zrodu dělnictva a jak se změnilo jeho postavení během 19. století? Co je podle Marxe podstatou třídního boje? Proč bylo sociální zákonodárství v Evropě obvykle dílem konzervativců a nikoli liberálů? Proč byla sekularizace a pokles autority církví motorem modernity a zároveň příčinou „krize evropského ducha“? Kudy a jak se do světa mužů prosadila práva žen? A kdo byl naopak na Západě navzdory rozvoji ústavnosti z myšlenky rovnosti nadále vyčleňován?

26) Koncert velmocí: cesta ke zrodu Německého císařství a jeho důsledky v evropském a globálním kontextu

Jak došlo roku 1866 k proměně dominance ve střední Evropě? Jakou roli v tom sehrály Uhry a české země? Co způsobila tzv. Emžská depeše? Jak vypadala Bismarckova idea sociálního státu, jakým způsobem potlačil sociální bouře? Jaký cíl měla Bismarckova zahraniční politika a jak se změnila zahraniční politika Německé říše za vlády Viléma II.? Jak k sobě našly cestu Francie a Rusko? Jak dlouho trvala britská „splendid isolation“?

27) Spojené státy a proměna Ameriky od vyhlášení nezávislosti k otevření Panamského průplavu

Jak se během 19. století měnil rozsah USA za ústupu moci Francie a Španělska? Jak vymezila Monroeova doktrína roli USA ve světě a zbytku světa na americkém kontinentu? Jaký se měnil postoj vlád USA k původním Američanům (od Trail of Tears k Wounded Knee)? Proč nebyl abolicionismus hlavní příčinou americké občanské války a jaké byly její důsledky? Jaké důsledky mělo zatlučení zlatého hřebu v Promontory a pronájem Panamské šíje USA? Jak definují zákony Jima Crowa a ovládnutí Havaje, Kuby a Filipín moderní společnost v USA? Proč je nástup Theodora Roosevelta do funkce prezidenta pokládán za zlomovou událost moderních amerických dějin?

28) Urbanizace, moderní umění a kultura fin de siècle: od Eiffelovy věže k Marinettiho mrakodrapům

Co definuje proces urbanizace a přestavbu moderních měst v 19. století? Co bylo ideálem měšťanstva viktoriánské éry? Co prozrazuje realistický a naturalistický román o proměně

moderní společnosti? Jaké dopady měly dekadence a impresionismus na evropskou kulturu? Čím se lišil boulevard od Spazirgangu? Proč chtěla být avantgarda modernější než moderna?

29) Věk impérií a dilemata kolonialismu: zrod Britské Indie, Francouzské Indočíny, rvačka o Afriku a „břímě bílého muže“

Kdy se z domény Východoindické společnosti stala perla v koruně impéria? Kde měla Francie své největší koloniální panství? Kdo a kde zahájil „rvačku o Afriku“ a k čemu to vedlo? Jak se na koloniálním panství podílely Německo, Belgie a Itálie? Kdo a kdy porcoval čínský meloun a jak se z Japonska stala světová velmoc? Komu adresoval Rudyard Kipling básně Když a Břímě bílého muže?

30) Velká válka v Evropě a její globální dopady

Bylo Německo skutečně jediným viníkem první světové války? Jak se změnila podoba války v důsledky její masifikace a technologizace? Proč je zlomem ve vývoji války rok 1917? Jaké dopady měl vstup USA do války? Co vedlo k uzavření míru s Ruskem? Jaký dopad měl konflikt na situaci na Předním a Dálném východě? K čemu vedla idea práva na sebeurčení?

31) Evropa a Československo od konce „Velké války“ do poloviny dvacátých let

Byla nutná mezinárodní intervence v Rusku? Jakou roli v ní sehráli českoslovenští legionáři? Proč bolševici zvítězili v občanské válce v Rusku? Jaký je rozdíl mezi marxismem, reformním socialismem (revizionismem) a leninismem? Jaký byl dopad bolševické revoluce na dění v poválečné Evropě? Co to je „republika rad“? Kde dochází v Evropě na přelomu dvacátých let k levicovým povstáním? Jaké klíčové změny přinesl „pařížský mír“? Jaké byly jeho dopady na prvních pět let existence Výmarské republiky? Jaké byly jeho nedostatky. Jak se dotkl hranic Československa a jeho vztahů se sousedy? Jakým způsobem se konstitoval československý stát? Jaká byla jeho národnostní struktura a postavení jednotlivých národů? Jaký byl politický systém první republiky? Jaký byl politický, hospodářský, sociální a kulturní vývoj země v první polovině 20. let?

32) Příčiny a důsledky Velké hospodářské krize

Kde lze hledat příčiny vypuknutí Velké hospodářské krize v USA? Charakterizujte ekonomickou situaci v USA, Československu a Německu před vypuknutím krize. Jakým způsobem se pokoušely USA, Německo a Československo s krizí vypořádat? Byly tyto pokusy úspěšné? Co je to Nový úděl? Jaké vnitropolitické i ekonomické změny nastaly v důsledku krize v USA, Československu a Německu, ale i dalších státech světa (například ve Španělsku, státech Latinské Ameriky, Japonsku)?

33) Evropa na cestě k druhé světové válce

Jaký je rozdíl mezi patriotismem, nacionalismem, nacionálním socialismem a fašismem? Které klíčové vnitropolitické a zahraničněpolitické akce Německé říše charakterizovaly expanzivní charakter Hitlerovy politiky ve třicátých letech? Jaké bylo mezinárodněpolitické postavení Československa v meziválečném období? Jak byla smluvně zajištěna jeho bezpečnost? Jaké byly formy perzekuce v Sovětském svazu a jakých se dotkly skupin obyvatelstva? Jak se mění zahraniční politika SSSR a jaký to má dopad na Evropu? Bojovalo se u Madridu za Prahu? Proč byla neúspěšná jednání mezi SdP a československou vládou o Karlovarském programu? Proč došlo k mnichovské dohodě a jaké byly její důsledky? Jak se mění charakter Československa za druhé republiky? Jak přispěl pakt Molotov-Ribbentrop k začátku druhé světové války?

34) Druhá světová válka

Jak byste charakterizovali jednotlivé fáze druhé světové války? Porovnejte podoby okupačních režimů a forem rezistence v Evropě. Jaké byly formy politické, rasové, náboženské a jiné perzekuce? Charakterizujte holocaust. Co je to sociální stát a jakou roli sehrál ve Velké Británii na konci války? Proč Spojenci nakonec ve válce zvítězili? V čem se lišilo postavení Protektorátu Čechy a Morava, Slovenské republiky, Říšské župy Sudety, Podkarpatské Rusi a ostatních československých území v letech 1938/39–1945? Charakterizujte konference velké trojky a jejich mezinárodněpolitický dopad na poválečné období.

35) Rozpad válečné koalice a začátek studené války

Které klíčové události z let 1945–1947 vedly k postupnému rozkladu válečného spojení a vytvořily základ pro další soupeření? Jak se lišil přístup supervelmocí k problematice států střední a východní Evropy (obzvláště okupovaného Německa)? Jaký byl vnitropolitický vývoj a mezinárodněpolitické postavení třetí československé republiky? Proč byla otázka přijetí/nepřijetí Marshallova plánu evropskými státy klíčová? Jak se k přijetí Marshallova plánu a OEEC postavilo Československo? Které z „horkých“ konfliktů studené války do roku 1956 (včetně) způsobila dekolonizace? Přibližte stručně jejich vývoj.

36) Integrace Evropy ve 20. století

Proč nebyla Panevropská unie v meziválečném období ve finále úspěšná? Jaké hlavní faktory vedly k zvýšené snaze o hospodářskou a vojenskou integraci po konci druhé světové války a na začátku padesátých let? Jaký podíl na nich měly Spojené státy? Které vojenské, politické a hospodářské organizace východního bloku měly být odpovědí na integraci na západě? Jakou roli v nich hrál Sovětský svaz? Ve kterých bylo členem Československo. Které klíčové smlouvy padesátých a šedesátých let vytvořily základ pro instituce s nadnárodní kompetencí? Jak přistupovala k procesu integrace druhé poloviny dvacátého století Velká Británie? Kdy se do evropských institucí zapojila i Česká republika? O které instituce se jednalo?

37) Vývoj sovětského bloku do konce 60. let a Československo jako jeho součást

Jakými formami probíhala v Československu po únoru 1948 destrukce demokratického systému? K jakým došlo politickým, hospodářským, sociálním a kulturním změnám a jaké byly jejich důsledky? Proč došlo k politickým procesům a jaký byl jejich charakter? Jaký byl vývoj komunistických zemí středovýchodní Evropy (NDR, Maďarsko, Polsko a Československo od konce 40. do konce 60. let 20. století? Jaké dopady měla smrt Stalina v roce 1953 a XX. sjezd KSSS v roce 1956? Jaké byly hlavní rysy Chruščovovy a první fáze Brežněvovy vlády v Sovětském svazu? Proč došlo k liberalizaci komunistického režimu v Československu v průběhu 60. let a k pokusu o reformu systému v letech 1968/1969?

38) Horké krize studené války v šedesátých letech

Jak se změnil vztahy SSSR a USA po nástupu Johna Fitzgeralda Kennedyho do funkce prezidenta? Proč se stal Berlín znovu ohniskem studené války? Proč se Karibik málem stal roznětkou třetí světové války? Co je to megasmrt a jak lidé na západě i východě vnímali svou šanci na přežití termonukleární války? Jak se ocitlo půl milionu amerických vojáků ve vzdáleném a neznámém Vietnamu? Proč se invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa nestala „horkou krizí“ studené války?

39) Détente a otřes rovnováhy sil v sedmdesátých letech

Co to je to tripolární svět? Jaké klíčové události vedly k jeho vzniku? Jak se stala Čína supervelmocí? Stručně charakterizujte vnitropolitický vývoj Čínské lidové republiky od roku 1949. Jaká byla reakce americké společnosti na vývoj konfliktu ve Vietnamu? Za jakých okolností Spojené státy z Vietnamu odcházejí? Dokážete identifikovat klíčové důvody, proč se

Spojené státy v sedmdesátých letech jeví jako supervelmoc v krizi? Je možno označit střední východ jako místo koncentrace moci a celosvětových komplikací? Charakterizujte supervelmoci na rozcestí v Íránu a Afghánistánu.

40) Krize a rozpad sovětského bloku.

Jaký byl charakter normalizačního režimu v Československu (1969–1989)? Jaký byl vývoj Sovětského svazu a dalších zemí středovýchodní Evropy v 70. a 80. letech? Jak ovlivnil příchod prezidenta Reagana do úřadu vztah USA k Sovětskému svazu oproti třem předchozím administrativám? Proč přistoupil Michail Gorbačov k reformování sovětského hospodářství a proč spojil přestavbu ekonomiky s politickou liberalizací země? Jak na reformy reagovaly země středovýchodní Evropy? Jak byla přijímána perestrojka a glasnost v Československu? Proč došlo ke zhroucení komunistického režimu v Československu? V čem byl tento proces podobný a v čem se lišil v porovnání s dalšími zeměmi sovětského bloku? Proč a jak došlo k rozpadu Sovětského svazu? Jak probíhala demokratická transformace v Československu? Proč došlo k rozpadu československé federace v roce 1992?

B. DĚJINY KULTURY A UMĚNÍ

1) Středověká kultura světská i církevní v Čechách a na Moravě

Která literární a hudební díla románského a gotického období považujete za reprezentativní? K jakým výsledkům docházíme při porovnání života na vsi a ve městě ve středověku (např. ve stravě, bydlení, zvycích)?

2) Románské malířství, sochařství a architektura v českých zemích

Kdy a v jaké podobě se v českých zemích setkáváme s románským výtvarným uměním? Popište základní typologii románských staveb a na konkrétních příkladech jmenujte nejdůležitější zadavatele. Vysvětlete na konkrétních příkladech vývoj románského výtvarného umění a postavení umělce ve středověku.

3) Malířství, sochařství a architektura 13. a 14. století v českých zemích

Popište na konkrétních příkladech pronikání gotiky do českého výtvarného umění. Jakým způsobem se promítají do výtvarného umění uvedené doby mocenské ambice Přemyslovců a Lucemburků? Proměňuje se role autora a zadavatele? Jaké byly nejdůležitější inspirační zdroje?

4) Novověké proměny – konzervativní a inovativní jevy v českých zemích

Na kterých příkladech lze představit dvorskou a aristokratickou reprezentaci (sídla, strava, oděv, mecenát, vztah k církvi)? Které skupiny obyvatel podléhaly ve středověku i novověku sociální segregaci? Uveďte příklady etnické, náboženské či sociální.

5) Pevné i proměnlivé struktury novověké společnosti

Které společné znaky shledáváme u církve a vojska (hierarchizace, subordinace, etatizace)? Které prvky právního uspořádání ve středověké a raně novověké společnosti (obecně i v jednotlivostech) je dělí od moderní společnosti?

6) Vzdělanostní zázemí ve středověku a novověku v proměnách

Jak se lišila klášterní společenství a univerzity coby sídla víry i vědění? Které rozdíly existovaly mezi dobovou mocí církevní a světskou? V čem se lišilo a bylo společné myšlení humanistů v 16. století a osvícenců v 18. století?

7) Umění renesance a manýrismu

Na konkrétních příkladech vysvětlete význam zadavatelů z řad šlechty pro vývoj renesanční architektury v českých zemích. Jaké byly nejdůležitější inspirační zdroje renesanční kultury a umění a jakým způsobem pronikaly do českého výtvarného umění? Proměňuje se funkce a námět uměleckého díla v 16. století? Co chápeme pod pojmem umění rudolfínské Prahy a jakou roli zastávalo v této době sběratelství?

8) Barokní architektura v Čechách a na Moravě

Stručně navrhnete základní periodizaci barokního stavitelství v Čechách a na Moravě. Na konkrétních příkladech (např. Dientzenhoferové, Jan Blažej Santini-Aichel, František Antonín Špork, barokní komponovaná krajina) popište vývoj vrcholně barokní architektury. Jaké základní úlohy řešil barokní architekt? Které stavby řadíme do tzv. radikální skupiny staveb a proč?

9) Barokní malířství a sochařství v českých zemích

Vysvětlete základní periodizaci barokního malířství a sochařství v Čechách a na Moravě. Z jakých zemí a jakými cestami přicházely do české barokní malby nejdůležitější inspirační zdroje? Koho řadíme mezi tehdejší hlavní zadavatele uměleckých děl? Vysvětlete na konkrétních příkladech dynamické a klasicizující baroko v malířství a sochařství.

10) Století průmyslu a vědy v českých zemích

Které modernizační činitele ovlivňovaly společnost 19. století? Jak vypadala kultura nepracovního času v industriální době (tělocvik, turistika, sport jako fenomén sociální exkluzivity)?

11) Obrozenectví, vlastenectví, nacionalismus jako kulturní fenomény

Jak obrozenci budovali historickou a kulturní identitu českého národa („paměťové“ instituce, péče o historii a jazyk)? Na kterých událostech lze demonstrovat vývoj politické kultury a střetávání Čechů s Němci v 19. století?

12) Malířství a architektura 19. století v Čechách a na Moravě

Jaké důležité události konce 18. století formovaly proměnu a podobu výtvarného umění a architektury 19. století? Jakým způsobem a kdy se projevuje vliv průmyslové revoluce na podobu a konstrukci staveb v 19. století? Na konkrétních příkladech z Liberce vysvětlete klasicismus a historismus v architektuře. Jakou roli sehrály v prezentaci výtvarného umění 19. století umělecké spolky? Vysvětlete význam krajinomalby pro vývoj moderního malířství. Co rozumíte pod pojmem umělecká generace Národního divadla?

13) Věda, vzdělanost a výchova ve službách národu/-ů na přelomu 19. a 20. století

V čem se změnila univerzita moderní doby a které nové vědní obory se v českých zemích objevily? Které reprezentanty české i německé kultury před rokem 1918 uvádíme v umění, vědě a politice a proč?

14) Počátky české moderní malby

Kdy a v jaké podobě se v českém prostředí setkáváme s moderním uměním? Jakou roli zastával na počátku vývoje klasického moderního umění umělecký spolek Mánes a jím pořádané výstavy? Kdo byli hlavní představitelé skupiny Osma a proč byly jejich dvě pražské výstavy tak důležité? Kdy a v jaké podobě se v domácím prostředí setkáváme s kubismem?

15) Architektura první poloviny 20. století

Kdo byli hlavní představitelé secesního stavitelství a jaké podoby tohoto stylu můžeme v Čechách a na Moravě nalézt? Co rozumíme pod pojmem heimatstil a kdo byli nejdůležitější zástupci z řad německy hovořících architektů meziválečného Československa? Kdo patřil mezi hlavní zástupce a také zadavatele funkcionalistických staveb?

16) Umělecký provoz mladého státu v letech 1918–1938

Jak reagovali výtvarní umělci na první světovou válku a následný vznik Československa? Co rozumíte pod pojmem národní styl? Jak bylo mladé československé umění prezentováno za hranicemi státu? Na příkladu skupiny Devětsil vysvětlete pojem umělecká avantgarda.

17) Kulturní proměny společnosti do roku 1945

Jak se změnil život na vsi a ve městě v první polovině 20. století oproti předchozím staletím z hlediska střetu tradice a pokroku? Jsou v českých dějinách 20. století strava, hygiena a zdravotní péče projevem modernosti a vzdělanosti národa, nebo jen logickým důsledkem posílení vlivu medicíny, školství a státních institucí na dospívající a dospělé populaci?

18) Formy modernismu v českém malířství a architektuře druhé poloviny 20. století

Jak byste charakterizovali osobitost českého svobodného duchovního a uměleckého života šedesátých let a proměnu vizuálních koncepcí sedmdesátých a osmdesátých let 20. století? Jmenujte důležité zástupce a umělecké skupiny. Jak si vysvětlujete úspěch architektonických realizací SIALu? Jak a na jaké geopolitické události výtvarní umělci reagovali?

19) Životní kultura „socialistického občana“

Jak se v letech 1948–1989 změnila kultura města a vsi ve srovnání s předchozím půlstoletím? Existovaly v těchto aglomeracích disproporce v každodenním i svátečním životě? Proč se odívání a vzhled staly prvkem sociální a politické adaptability i symbolem vzdoru jedince či okrajových skupin?

20) Kultura informační společnosti?

Proč se informace, média, digitální technologie staly silným mocenským fenoménem ve 20. století nejen v Československu? Sloužily umění (literatura, divadlo, film) v nedemokratických režimech jen jako nástroj socializace i manipulace (indoktrinace) obyvatelstva, nebo byly i místem experimentu a posouvání hranic cenzurované skutečnosti v nesvobodné společnosti? Jaký vliv na kulturní politiku státu i v životě občanů měly sport, politika, ekonomika, věda do roku 1989?

C. MUZEOLOGIE

1) Muzeologie a české muzejnictví

Kdy vzniká teoretické myšlení o tvorbě sbírek a jak se vyvíjí? Jaká je struktura muzeologie? Kdo vytvářel českou muzeologii a jaký je její význam pro muzeologii světovou?

2) Definice muzea a Profesní etický kodex pro muzea

Jak se měnila definice muzea a jak definuje ICOM muzeum v současnosti? Čím byla zapříčiněna krize muzeí v 60. a 70. letech a jaká z ní byla teoretická i praktická východiska? Kdy vzniká etický kodex muzeí a jak souvisí s vývojem definice muzeí?

3) Vztah muzea a společnosti

Popište vývoj vztahu sbírek muzejního typu a společnosti. Pro koho byly určeny? Co to je sociologie muzeí? Jaká je současná úloha muzeí pro společnost?

4) Typy muzeí a jejich vydělování

Jak se vyvíjely formy a obsahové zaměření institucí muzejního typu? Jak členíme muzea, jaká jsou kritéria typizace? Co to jsou universální muzea a jaká je jejich budoucnost?

5) Teorie muzejní selekce

Jak se vyvíjela motivace pro vznik sbírek a pojetí muzejního předmětu? Vysvětlete termíny muzeálie a muzealita, aktivní a pasivní selekce, primární a sekundární kontext? Co to je autentická, primární, průvodní a druhotná dokumentace?

6) Soudobá muzealizace

Co to je aktivní selekce a má soudobá muzealizace smysl? Jaké dřívější programy soudobé muzealizace znáte? Jaká kritéria uplatňujeme při soudobé muzealizaci?

7) Teorie muzejní tezaurace

Jak se vyvíjely tezaurační formy – uložení, deskripce sbírek? Co to je a jak se vytváří objektový model a muzejní tezaurus? Co to je pasivní a aktivní konzervace, preparace, restaurování?

8) Ochrana sbírek a legislativa

Jak se vyvíjela ochrana sbírek v muzeích? Popište depozitář, uložení sbírek a jejich fyzickou ochranu? Jaká je současná právní ochrana?

9) Teorie muzejní prezentace

Co to je muzejní prezentace, jaké má formy? Jaký byl vývoj prezentačních forem v minulosti? Co to je muzejně prezentační jazyk a jak je ovlivňována jeho srozumitelnost?

10) Edukativní činnost v muzeích

Jaký je vztah edukativní činnosti v muzeích a pedagogiky? Které aktivity zařazujeme pod edukativní činnost?

11) Evaluace činnosti muzea

Jaké evaluační metody lze v muzeích používat? Jaká je úloha poradního sboru, zřizovatelů a nadřízených orgánů? Jakým způsobem by se měl projevit zpětný dopad evaluace na selekci, tezauraci a prezentaci?

12) Muzejní organizace

Jaký byl vývoj organizací sdružujících muzea u nás i ve světě? Co to je ICOM a jaká je jeho struktura? Kdy vzniká AMG a Rada galerií a jaké jsou jejich úkoly?

13) Řízení muzeí

Které orgány mají zákonodárnou moc ve vztahu k muzeím? Kdo byli zřizovatelé muzeí v minulosti a kdo nyní? Jaká je vnitřní struktura muzea?

14) Mobilita sbírek

Jaké jsou význam a úkoly mobility sbírek v současném světovém i českém muzejnictví? Jaké je právní zabezpečení mobility sbírek? Jaká jsou pravidla pro ochranu sbírek během přepravy a instalace?

15) Úloha regionálních a specializovaných muzeí ve společnosti

Jaký byl vývoj muzeí jako společenských center? Co to je ekomuzeologie? Zamyslete se nad otázkou udržitelnosti muzeí.